

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ**

САЗОНОВА СВІТЛАНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК:338.46:621.39

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ НАДАННЯ
ЗАГАЛЬНОДОСТУПНИХ ПОСЛУГ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИМИ
ПІДПРИЄМСТВАМИ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис

Роботу виконано в Державному університеті телекомунікацій Міністерства освіти і науки України, м. Київ

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор
Гудзь Олена Євгенівна,
Державний університет телекомунікацій Міністерства освіти і науки України,
завідувач кафедри менеджменту

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Князєва Олена Альбертівна,
Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова
Міністерства освіти і науки України,
професор кафедри економіки підприємства та корпоративного управління

кандидат економічних наук, доцент
Ковшова Ірина Олегівна,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Міністерства освіти і науки України,
доцент кафедри маркетингу та управління бізнесом

Захист відбудеться «19» вересня 2017 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.861.03 у Державному університеті телекомунікацій Міністерства освіти і науки України за адресою: 03680, м. Київ, вул. Солом'янська, 7, конференц-зала.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Державного університету телекомунікацій за адресою: 03680, м. Київ, Солом'янська, 7.

Автореферат розісланий «17» серпня 2017 р.

Т.в.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради Д 26.861.03

 О. П. Ващенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Посткризова стагнація вітчизняного простору, низька платоспроможність населення, стрімкий розвиток нових телекомунікаційних послуг й засобів зв'язку обумовлюють необхідність формування національними підприємствами оновленого переліку загальнодоступних послуг. Зазначені тренди підсилюються процесами глобалізації інформаційного суспільства та підвищенням рівня вимогливості споживачів. Конфліктність та різноплановість інтересів визначає науковий та практичний інтерес до формування нового теоретичного базису організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами для інтеграції у європейську систему.

Наукова парадигма організації процесу надання загальнодоступних послуг підприємствами заснована такими вченими, як: О. Апарова, Г. Бардіш, Л. Беркман, С. Боняр, Н. Ботвіна, О. Ващенко, О. Виноградова, Г. Вінтер, Є. Гайко, Ю. Гончарова, О. Гудзь, О. Гусєва, Т. Зубко, П. Друкер, І. Зеліско, І. Ковшова, К. Куклік, Н. Князева, О. Князева, Т. Куріленко, Л. Лазоренко, Я. Лоуренс, Т. Майорова, А. Мохненко, І. Новикова, Д. Олійник, В. Орлов, А. Пересада, Н. Прокопенко, М. Шпак та ін. Враховуючи наукові здобутки зазначених науковців, стає можливим формування оновленого організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційним підприємствами з ідентифікацією критеріїв, особливостей та складових, встановлення пріоритетних орієнтирів та напрямів гармонізації його функціонування.

Недостатня розробленість означених проблем та їх теоретичне й практичне значення визначають актуальність та прикладну цінність дисертації, її мету, завдання, структуру та логіку викладення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного університету телекомунікацій у межах тем:

«Розвиток телекомунікаційного ринку і проблеми його регулювання» (№ ДР 0111U004608), де автором вдосконалено методичні засади визначення попиту на загальнодоступні послуги з урахуванням трендів розвитку ринку;

«Розробка порядку формування тарифів по загальнодоступних телекомунікаційних послугах, що належать до сфери державного регулювання» (№ ДР 0108U010506), в межах якої автором запропоновано механізм оцінки ефективності діяльності телекомунікаційних підприємств при наданні загальнодоступних послуг;

«Методичні підходи до формування та реалізації сталого розвитку галузі зв'язку, інформації та інформатизації» (№ ДР 0114U002053), де автор є виконавцем розділу, присвяченого методам діагностики стану розвитку телекомунікаційних підприємств та розробленню методичного підходу до визначення ефективності державно-приватного партнерства для забезпечення населення загальнодоступними послугами.

Окремі наукові результати використані Державним підприємством «Український науково-дослідний інститут зв'язку» в науково-дослідній роботі «Розробка концепції створення Національного центру оперативного-технічного управління телекомунікаційними мережами України з урахуванням вимог забезпечення техногенної та інформаційної безпеки України» (№ ДР 0111U007134).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка та обґрунтування теоретичних і методологічних засад вдосконалення організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами.

Досягнення зазначеної мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- з'ясувати сутність організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами;
- уточнити складові організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, їх особливості та пріоритетність;
- визначити критерії та сформувані систему показників оцінки організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами;
- ідентифікувати атрибути зовнішнього середовища функціонування організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами;
- охарактеризувати стан та виявити тенденції розвитку організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами;
- здійснити діагностику організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами;
- сформувані рекомендації щодо визначення пріоритетних орієнтирів та напрямів гармонізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційним підприємствами;
- розробити прогнози розвитку надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами;
- обґрунтувані модель реалізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами на засадах державно-приватного партнерства.

Об'єкт дослідження – економічні відносини та процеси функціонування телекомунікаційних підприємств.

Предмет дослідження – теоретико-методичні основи і практичні аспекти організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами.

Методи дослідження. Теоретичним та методологічним базисом дисертації є фундаментальні положення соціально-економічної теорії та теорії систем; концептуальні розробки вітчизняних та іноземних науковців і практиків. Для досягнення поставленої мети використано методи: узагальнення

та кампаративного аналізу – для уточнення та розкриття понять категоріального апарату; експертних оцінок – для визначення важливості складових організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами та оцінки їх пріоритетності; класифікаційно-аналітичний та економіко-статистичний аналіз – для формування об'єктивної системи показників оцінки організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами; формалізації та системно-структурний аналіз – для ідентифікації умов та атрибутів зовнішнього середовища функціонування організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами; дослідно-статистичний аналіз – для характеристики стану та виявлення тенденцій розвитку організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами; розрахунково-конструктивний – для діагностики організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами; синергії та системного аналізу – для визначення пропозицій щодо гармонізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами; економіко-математичні – для обґрунтування рекомендацій щодо напрямів модернізації державного регулювання діяльності роботи телекомунікаційних підприємств при наданні загальнодоступних послуг; графоаналітичний – для обґрунтування моделі реалізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами на засадах державно-приватного партнерства.

Інформаційним базисом дослідження є нормативні акти України й інших країн, аналітичні та офіційні публікації Державної служби статистики України, офіційні звіти Національної комісії з питань регулювання зв'язку та інформатизації України, бухгалтерська та оперативна звітність телекомунікаційних підприємств, публікації періодичних видань, інформація мережі Інтернет, наукові джерела та результати власних досліджень й розрахунків.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленні та обґрунтуванні теоретичних і методичних засад вдосконалення організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами. Основні результати, що містять наукову новизну, полягають у тому, що:

удосконалено:

– концептуальний базис побудови організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами на основі уточнення понятійно-категоріального апарату та поглиблення його змістового наповнення, зокрема шляхом визначення організаційно-економічного механізму як довготривалої програми дій, в якій закріплюються принципи та методи забезпечення населення необхідним мінімумом набору

телекомунікаційних послуг за прийнятною ціною та встановленим рівнем якості з врахуванням світового досвіду;

– методичні засади ідентифікації атрибутів зовнішнього середовища функціонування організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами з деталізацією передумов його формування та прогнозування профілю коливання соціально-просторових чинників;

– рекомендації щодо визначення пріоритетних орієнтирів та напрямів гармонізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, які, на відміну від існуючих, ґрунтуються на модернізації організаційно-управлінської, фінансово-інноваційної та регуляторної політик;

набули подальшого розвитку:

– методичний інструментарій щодо визначення структури та складових організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, який базується на інтеграції методів соціального картування, експертних оцінок, моделювання та визначення потреб споживачів у загальнодоступних послугах за регіонами;

– наукові підходи до формування системи показників оцінки організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, на основі врахування критеріїв ефективності, обсягу необхідного фінансування та цільової державної підтримки;

– методичний підхід до виявлення тенденцій розвитку організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, який, на відміну від існуючих, враховує групи факторів регульованого та нерегульованого впливу щодо адаптації цього механізму;

– науково-методичний базис здійснення діагностики організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, який враховує особливості оцінки потреб населення на загальнодоступні послуги на регіональному рівні з урахуванням специфічних споживацьких вимог й виявляє характер порушень з можливістю їх усунення у перспективі;

– комплексний методичний підхід до визначення прогнозів розвитку загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, який формує цілісне, науково-обґрунтоване рішення на основі вербальної, математичної та імітаційної моделей;

– науково-методичні засади визначення ефективності імплементації державно-приватного партнерства, які ґрунтуються на динамічній економіко-математичній моделі, що дає змогу враховувати інтереси та мотивацію усіх учасників таких відносин.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретичні розробки та пропозиції, запропоновані автором у дисертаційній роботі, доведено до рівня конкретних методичних положень і рекомендацій, реалізація яких сприятиме

вдосконаленню організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами.

Результати дослідження впроваджено в практичну діяльність, а саме: ПАТ «Укртелеком» – методичні та практичні рекомендації з формування та вдосконалення організаційно-економічного механізму виробництва та надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг (довідка про впровадження № б/н від 21.12.2015); ТОВ «Науково-дослідний центр «Телекомунікації без меж» – розробка моделі державно-приватного партнерства як засобу реалізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами (довідка № 2/1 від 18.01.2016); ТОВ «Випробувальний центр «ОМЕГА» – рекомендації з оцінки організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг підприємствами та визначення ефективності діяльності підприємства (довідка 13/4 від 19.04.2017).

Результати дослідження впроваджено у навчальному процесі Державного університету телекомунікацій, зокрема при дипломному і курсовому проектуванні та викладанні навчальних дисциплін «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Менеджмент і адміністрування», «Державно-приватне партнерство», «Сучасний ринок телекомунікацій», «Управління технологічним розвитком телекомунікацій» (довідка № б/н від 24.05.2017).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій наведено авторські розробки, і є внеском здобувача у розвиток теорії і практики з удосконалення організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі використано лише ті ідеї та положення, що є особистим внеском автора.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження, викладені в дисертації, пройшли апробацію під час обговорення на міжнародних, всеукраїнських та студентських науково-практичних конференціях: «Актуальні питання регулювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України» (м. Київ, 2009 р.); «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології» (м. Ливадія, 2009 р.); «Нові технології в телекомунікаціях» (с.м.т. Вишків, 2010 р.); «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології» (м. Ливадія, 2010 р.); «Сучасні тенденції розвитку технологій в інфокомунікаціях та освіті» (м. Харків, 2010 р.); «Нові технології в телекомунікаціях» (с.м.т. Вишків, 2011 р.); «Світ інформації та телекомунікацій – 2010» (м. Київ, 2011 р.); «Актуальні питання регулювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом» (м. Київ, 2010 р.); «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології» (м. Ливадія, 2011 р.); «Новітні технології в телекомунікаціях» (с.м.т. Вишків, 2012 р.); «Світ інформації та телекомунікацій – 2012» (м. Київ, 2012 р.); «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології» (м. Ливадія, 2012 р.); «Сучасні тенденції розвитку в інфокомунікаціях та освіті» (м. Київ, 2012 р.); Institutionelle Grundlagen für die Ökonomie unter den Bedingungen der Transformation: Sammelwerk der wissenschaftlichen Artikel (Numbergrg, 2014 р.);

«Інноваційні технології менеджменту підприємств і організацій» (м. Київ, 2015 р.); «Сучасний стан і тенденції розвитку економіки країни» (м. Запоріжжя, 2016 р.); «Актуальні проблеми управління та економічного розвитку в умовах інформатизації суспільства» (м. Київ, 2016 р.); «Topical question of contemporary science: Collection of scientific articles (Aspekt Publishing)» (Taunton, 2017 р.); «Сучасні тенденції та перспективи розвитку системи управління в Україні та світі» (м. Київ, 2017 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 28 наукових праць, загальним обсягом 3,7 д.а. (особисто автору належить 3,4 д.а.), з яких – 10 статей у фахових виданнях (у т.ч. 3 – у виданнях, віднесених до міжнародних наукометричних баз), 18 тез доповідей.

Структура й обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел (299 найменувань на 30 сторінках). Загальний обсяг дисертації – 253 сторінок, у тому числі основний зміст викладено на 179 сторінках друкованого тексту. Робота містить 28 таблиць та 31 рисунок, 13 додатків на 44 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження; відображено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; наведено дані про особистий внесок здобувача та апробацію основних положень.

У **першому розділі «Наукові засади формування організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами»** з'ясовано сутність організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, уточнено складові та їх особливості, оцінено пріоритетність надання загальнодоступних послуг телекомунікаційних підприємств; встановлено критерії організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг та систему показників.

Визначено сутність, місце і роль організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, який автором тлумачиться як багатоскладова та функціональна довготривала програма дій, в якій визначатимуться цілі, завдання, принципи, функції, моделі, форми та методи забезпечення населення необхідним мінімумом набору телекомунікаційних послуг за прийнятною ціною та встановленим рівнем якості з врахуванням світового досвіду. Це надасть можливість у процесі управлінської діяльності перетворити елементи системи у необхідний їй стан з врахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища телекомунікаційного підприємства. Таке уточнення організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами в сучасних умовах дало змогу виокремити економічний, організаційний, правовий та мотиваційний механізми, які є найбільш вагомими для його побудови, та виділити

опосередкований та прямий вплив між складовими механізму для системного управління (рис. 1).

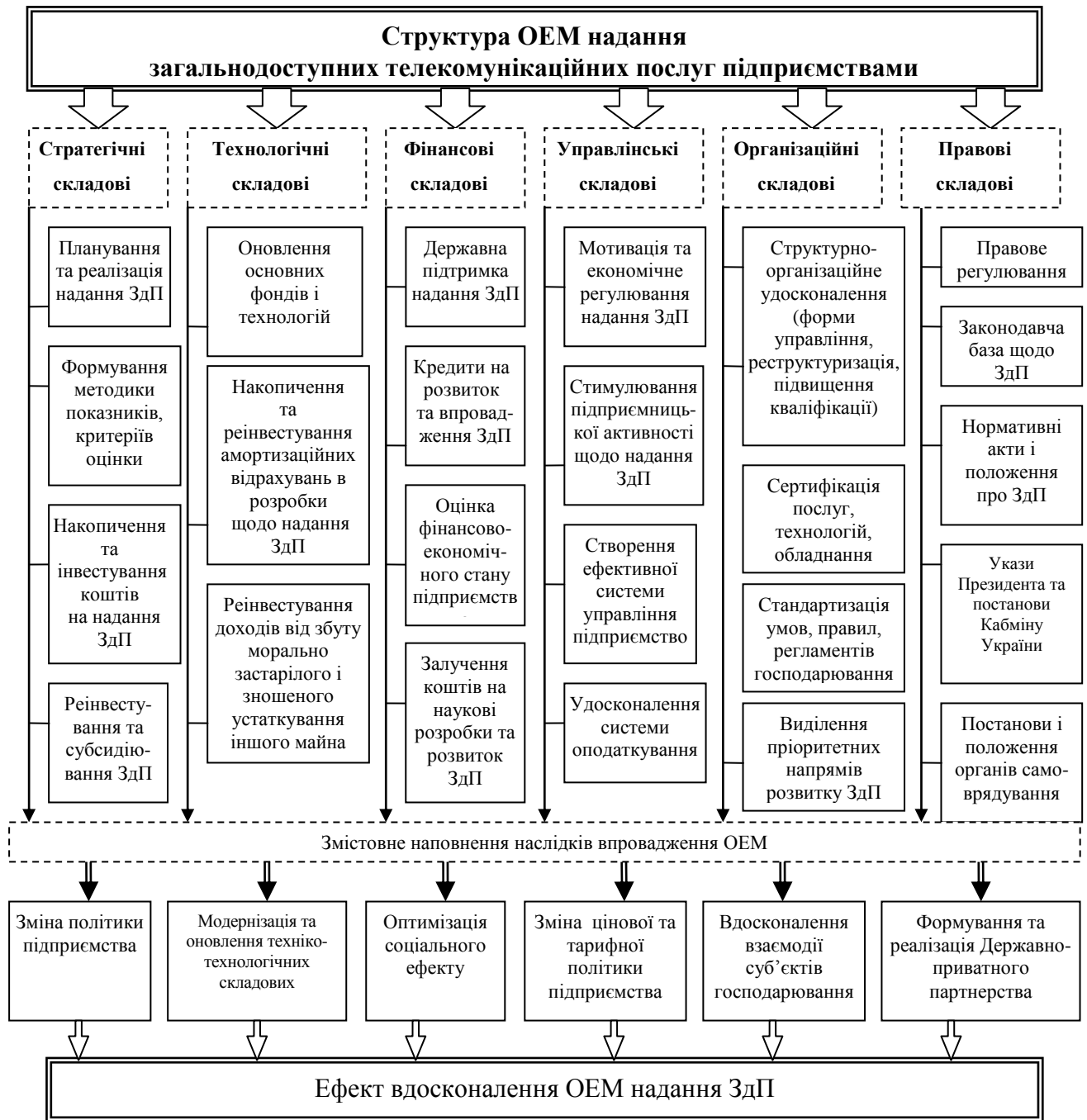

Рис. 1. Структура організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами*

* Авторська розробка

Визначено, що основними функціями організаційно-економічного механізму є: діагностика попиту на загальнодоступні послуги та можливостей підприємств; оптимізація бізнес-ланцюгів та комунікацій механізму; стимулювання надання загальнодоступних послуг підприємствами; нормативно-правові важелі регулювання загальнодоступних послуг.

Характерна особливість цього механізму – визначення послуг-аналогів та послуг-замінників, що є важелем його розвитку та вдосконалення. Обґрунтовано ланцюг послідовних дій щодо визначення критеріїв та показників оцінки організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, базисом яких є використання статистичних даних. Виділено групи критеріїв (економічної ефективності, правові, соціальні, техніко-технологічні та синергетичні) із зазначенням джерел їх витоку.

Це дало змогу удосконалити науковий підхід до формування системи показників та запропонувати методику оцінювання досліджуваного механізму, що має таку математичну формалізацію:

$$Bd = \sum_{i=0}^{tk} Bd_i = \sum_{i=0}^{tk} Pft_i \cdot r_s = \sum_{i=0}^{tk} \int (N_i, ARPU_i, MOU_i, k_i) \cdot r_s, \quad (1)$$

де Bd_i – величина надходжень до бюджету протягом i -го періоду;
 Pft_i – прибуток телекомунікаційного підприємства в i -ий інтервал часу;
 r_s – ставка неоподаткованого обсягу відрахування до бюджету;
 t_k – кінцевий інтервал моделювання;
 N_i – кількість абонентів, лояльних до телекомунікаційного підприємства, що надає загальнодоступні послуги;
 $ARPU_i$ – середній дохід, отриманий підприємством від одного абоненту;
 MOU_i – середня кількість хвилин надання послуги;
 k_i – кількість заходів, які визнано ефективними щодо впровадження загальнодоступних послуг.

Також прибуток телекомунікаційного підприємства можна обчислити, визначивши загальну величину основного капіталу:

$$Pft_i = Cpt_i \cdot ROE, \quad (2)$$

де Cpt_i – загальна величина основного капіталу підприємства в i -ий період часу;

ROE – коефіцієнт рентабельності.

Актуальність та практичність запропонованої методики підтверджено апробацією на телекомунікаційних підприємствах.

У другому розділі «Умови функціонування організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами» ідентифіковано атрибути зовнішнього середовища функціонування організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, охарактеризовано його стан, виявлено тенденції розвитку та здійснено діагностику цього механізму.

За результатами SWOT-аналізу бази даних найбільших телекомунікаційних підприємств (ПАТ «Укртелеком», ПрАТ «Київстар Дж.Ес.Ем.», Vodafone Україна, Лайфсел, Інтертелеком), що виділені за кількістю абонентів та обсягами прибутків за 2011–2016 рр., встановлено, що

підприємства характеризуються високими показниками технологічного та економічного базису. За допомогою експертного опитування з ранжуванням ідентифіковано атрибути зовнішнього середовища, які систематизовано за 3 групами: зовнішні-нерегульовані (політично-правові, демографічні, техніко-технологічні, соціокультурні); ринкові (конкуренція, послуги-замінники, бар'єр виходу на ринок, вплив постачальників обладнання та ресурсів, а також вплив споживачів); інвестиційно-фінансові (посередники, інвестори, банки, лізингові та факторингові компанії). Виявлено, що найбільш суттєвими перешкодами впровадження загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами (через високу кореляцію їх розвитку із зовнішнім середовищем) є: незадовільна нормативно-правова база; інфляційні процеси; прояви монополізму, політичний дисбаланс; низький платоспроможний попит; неоднозначність відносин власності; географічна та вікова нерівномірність споживання та потреби у телекомунікаційних послугах; висока вартість інвестиційних й кредитних ресурсів; низька інвестиційна активність; складна комунікаційна структура; надлишок технологічно застарілих активів; недостатня компетентність регулюючих органів та вищого керівництва підприємств. Так, при середній заробітній платі 6659 грн (252 дол. США) респонденти витрачають на телекомунікаційні послуги (Інтернет, телебачення, телефонію) приблизно 520 грн (8 %), при цьому за мобільний зв'язок більшість респондентів платить близько 70 грн на місяць (2,65 дол. США). У пенсіонерів платежі ще нижчі (близько 2 дол. США). Тобто без істотного підвищення середньої платоспроможності населення або потужної державної підтримки інвестувати мільярди у впровадження загальнодоступних телекомунікаційних послуг в Україні не вигідно.

Виявлено, що основними проблемами залишаються потреба в значних інвестиціях для розвитку загальнодоступних послуг у сільській місцевості, а також попит на послуги Інтернету для соціально незахищених верств населення для їх участі в економічному, політичному та соціальному житті країни. Охарактеризовано тенденції розвитку організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами за 2011–2016 рр., серед яких негативною є зменшення (майже на 30 %) кількості абонентів фіксованого зв'язку (рис. 2).

Водночас, світовий досвід демонструє стійку тенденцію до зниження прибутковості базових послуг для населення (мобільний зв'язок, Інтернет, послуги корпоративним клієнтам, частка яких становить 38–45 % від загального обсягу доходів телекомунікаційних підприємств) завдяки підвищенню попиту на телекомунікаційні послуги, що не є традиційними, але реалізуються на базі телекомунікаційних мереж, характерною рисою яких стає мультисервісність та мультипротокольність.

Здійснено діагностику організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами на основі ретроспективного, оперативного та перспективного комплексного дослідження з метою послідовного вивчення попиту на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, аналізу техніко-економічних можливостей підприємства щодо

задоволення цього попиту та згодом практичною реалізацією механізму фінансування діяльності телекомунікаційних підприємства,

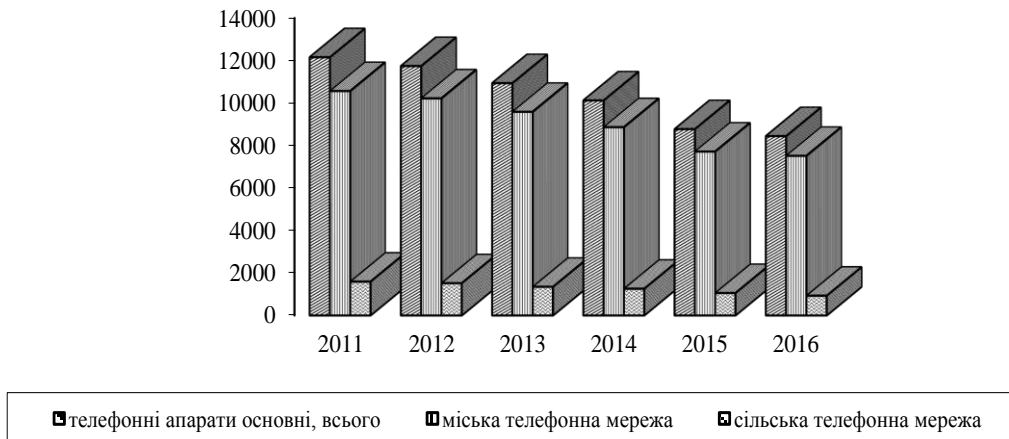

Рис. 2. Зміна кількості користувачів загальнодоступних послуг у сегменті фіксованого зв'язку за 2011–2016 рр. (тис. осіб)*

*Авторська розробка

що надають або планують надавати загальнодоступні послуги. Запропоновано науково-методичний базис, який дає змогу оцінити здатність телекомунікаційного підприємства щодо надання загальнодоступних послуг за коефіцієнтом готовності, який розраховується за формулою:

$$K_{\text{готЗдП}} = \frac{(KR_i + K_{\text{заход}}) \cdot K_{\text{фін.ризик}}}{KR_i} + \frac{K_{\text{ек.незал}} + K_{\text{конц.поз.кап}} + K_{\text{зал}} + K_{\text{фін}} + K_{\text{заб.об.ак.}}}{k_{\text{заход}}}, \quad (3)$$

де $K_{\text{готЗдП}}$ – коефіцієнт готовності впровадження організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційним підприємством;

KR_i – регіональний коефіцієнт на основі експертних оцінок (сегментація ринку), що враховує кількість споживачів загальнодоступних послуг у регіоні (H_i) та кількість споживачів, які мають потребу в загальнодоступних послугах, але не отримують їх (D_i).

$$D_i = r_i + PC_{\text{здП}^i}, \quad (4)$$

де r_i – кількість споживачів, які мають потребу в отриманні загальнодоступних послуг, але не мають можливості отримувати за станом здоров'я та ін.;

$PC_{\text{здП}^i}$ – кількість споживачів, які не мають попиту на загальнодоступні послуги, але можуть бути потенційними споживачами (потенційні споживачі);

$K_{\text{заход}}$ – коефіцієнт кількості заходів, що визнано ефективними;

$K_{\text{фін.ризик}}$ – коефіцієнт заборгованості (фінансового ризику);

$K_{\text{ек.незал}}$ – коефіцієнт економічної незалежності;

$K_{\text{конц.поз.кап}}$ – коефіцієнт концентрації позикового капіталу;

$K_{\text{зал}}$ – коефіцієнт фінансової залежності;

$K_{\text{фин}}$ – коефіцієнт фінансування;

$K_{\text{заб.об.ак.}}$ – коефіцієнт забезпеченості оборотних активів.

Динаміку коефіцієнта готовності впровадження організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг наведено на рис. 3.

За даними дослідження визначено специфіку регіональних споживчих потреб: нерівномірність доходів споживачів та географічні особливості окремих територій, що необхідно враховувати, прогнозуючи попит та плануючи обсяг загальнодоступних послуг. Здійснення діагностики сприяло встановленню характеру порушень на регіональних рівнях за певними ознаками для визначення шляхів їх нейтралізації у перспективі.

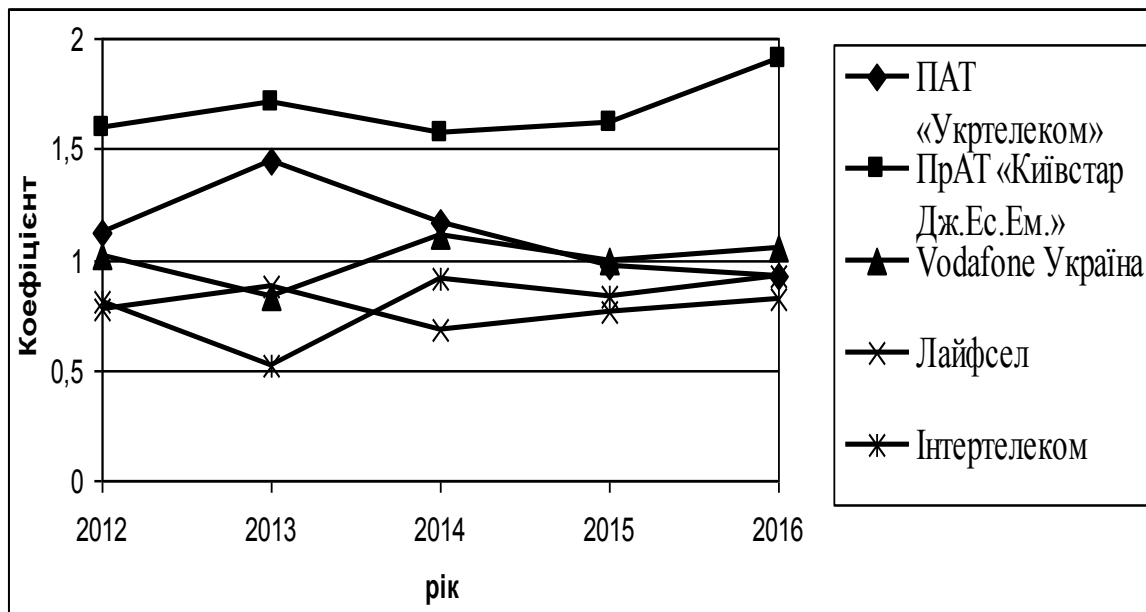

Рис. 3. Динаміка коефіцієнта готовності впровадження OEM надання ЗдП телекомунікаційними підприємствами по Київській області за 2012–2016 рр.*

*Авторська розробка

У третьому розділі «Вдосконалення організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами» надано рекомендації щодо визначення пріоритетних орієнтирів та напрямів гармонізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційним підприємствами, розроблено прогнози його розвитку та обґрунтовано модель реалізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами на основі державно-приватного партнерства.

На основі проблемно-цільового підходу, визначено пріоритетні орієнтири та напрями удосконалення функціонування організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг (рис. 4), що дозволило сформулювати відповідні рекомендації.

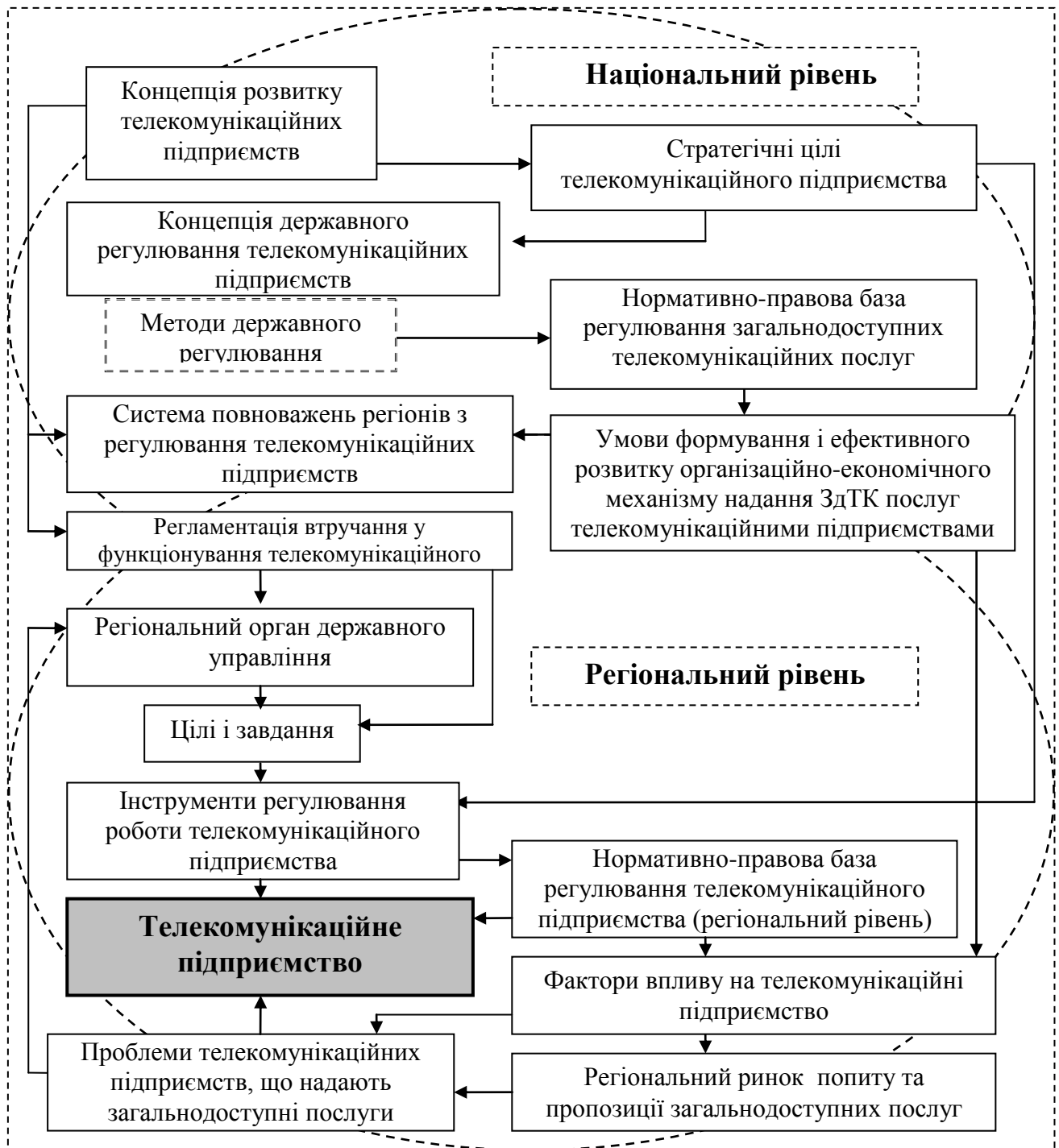

Рис. 4. Проблемно-цільвий підхід до регулювання загальнодоступних послуг*

*Авторська розробка

Пріоритетними орієнтирами удосконалення організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами визначено: удосконалення нормативно-правового поля, модернізація державного регулювання у частині ліцензування, тарифної політики, формування пакета загальнодоступних послуг, можливостей

взаємоз'єднання операторів, розвиток державно-приватного партнерства для здійснення інвестиційної діяльності телекомунікаційними підприємствами за активної підтримки урядом. Обґрунтовано, що від прогнозу попиту на загальнодоступні послуги залежить зацікавленість телекомунікаційних підприємств у наданні цих послуг і обсяг необхідної державної підтримки (рис. 5).

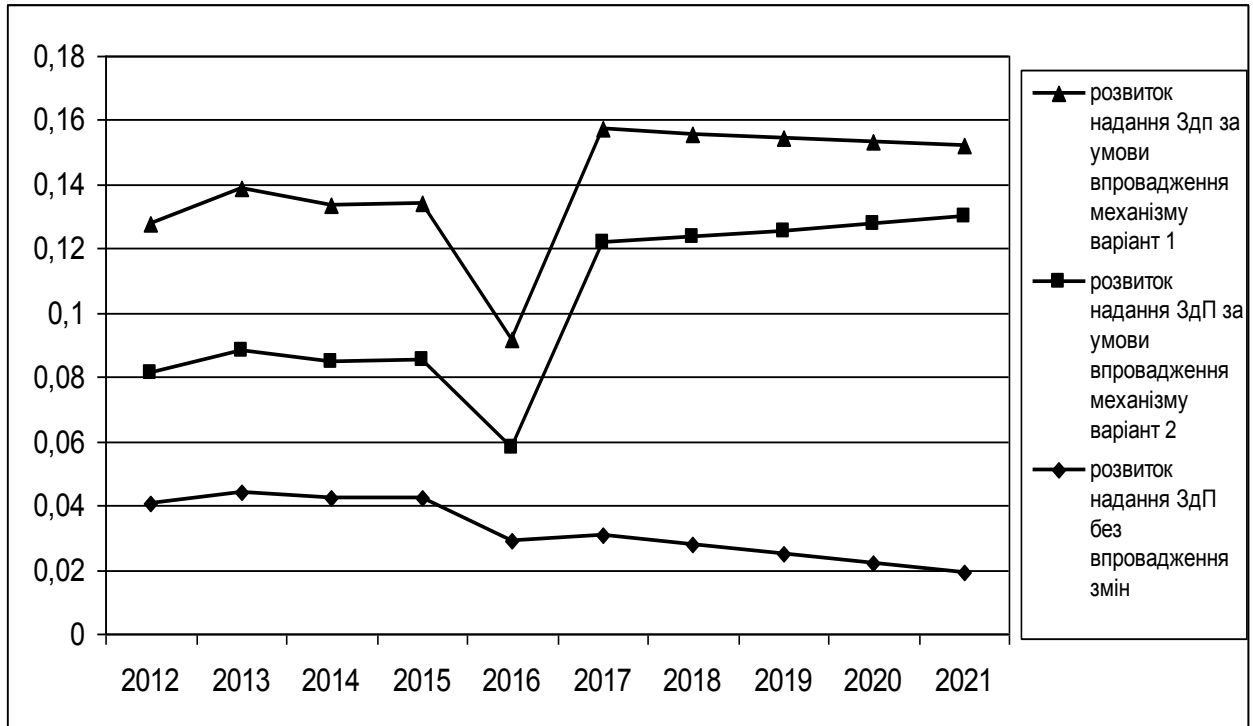

Рис. 5. Прогноз попиту на загальнодоступні послуги населення по Київській області на 2012 –2021 рр.*

*Авторська розробка

Розроблено імітаційну модель, завдання якої полягає в такому: на перспективний період – 5 років визначити потребу в отриманні загальнодоступних послуг на регіональному рівні та спрогнозувати бюджетні витрати регіону на надання цих послуг з урахуванням усіх факторів, що мають суттєвий вплив та визначаються як базові в запропонованій моделі.

Перший блок моделі. Рівняння потреби в додаткових загальнодоступних послугах повинно мати рекурентний вигляд:

$$P_i = N_i - S_{i-1}, \quad (5)$$

де P_i – попит на надання додатково ЗдП в i -му році;

N_i – прогнозна кількість наданих ЗдП в i -му році;

S_{i-1} – кількість наданих ЗдП в $i-1$ році з урахуванням потреби надання ще ЗдП в $i-1$ році (V_i).

На кожній ітерації застосовуються дані за 2 роки – фактичні та прогнозні.
Другий блок моделі. Рівняння потреби в додаткових ЗдП на рік i матиме вигляд:

$$\Pi_i^{3дП} = \Pi_i \cdot KR_i, \quad (6)$$

де $\Pi_i^{3дП}$ – потреба в наданні додатково ЗдП на початок i -того року;
 Π_i – потреба у виробництві та наданні ЗдП в i -му (визначається за результати першого блоку моделі).

У цьому блоці дані подаються за один рік (плановий період).

Третій блок моделі. Прогнозувати бюджетні витрати на надання додаткових загальнодоступних послуг доцільно на основі рівняння:

$$Z_i = \Pi_i^{3дП} \cdot C_{i-1} \cdot KP_i, \quad (7)$$

де Z_i – бюджетні витрати на введення додаткових загальнодоступних послуг на i -й рік;

$\Pi_i^{3дП}$ – потреба в додаткових загальнодоступних послугах у i -му році;

C_{i-1} – вартість введення одного пакета загальнодоступних послуг у регіоні в році $i-1$;

KP_i – коефіцієнт урахування змін у фінансовому стані, якій враховує інфляцію в i -му році та норми фінансування галузі телекомунікації у запланованому році.

У нашому випадку формула розрахунку кількості споживачів набуває вигляду:

$$S_t = S_0 \cdot e^{kt}, \quad (8)$$

де S_t – кількість споживачів через t років;

S_0 – кількість споживачів у даний момент часу; k – коефіцієнт приросту споживачів завдяки переїзду, отримання травм та ін.; e – основа натуральних логарифмів.

Для визначення коефіцієнта приросту споживачів доцільно використати формулу:

$$A = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \left| \frac{y_i^{\text{факт.}} - y_i^{\text{прогн.}}}{y_i^{\text{факт.}}} \right| 100, \quad (9)$$

Оцінку точності прогнозу проведено на базі виконаного ретроспективного прогнозування кількості споживачів загальнодоступних послуг на 2009–2016 рр. Значення коефіцієнта апроксимації (A) за цей період варіюється від 4,3 % до 6,7 %, що доводить обґрунтованість загальної моделі

прогнозування кількості споживачів загальнодоступних послуг (на прикладі Київської області) на основі експонційної кривої. Розроблено рекурентні співвідношення для визначення обсягу наданих загальнодоступних послуг на перспективу, що враховують можливості телекомунікаційних підприємств та отримання цільового державного фінансування.

Обґрунтовано авторський підхід до побудови блочної моделі функціонування та розвитку організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг на засадах державно-приватного партнерства (рис. 6), який передбачає створення організаційної структури, з об'єднанням органів виконавчої влади, телекомунікаційних підприємств, освітніх установ, бізнес-асоціацій та населення.

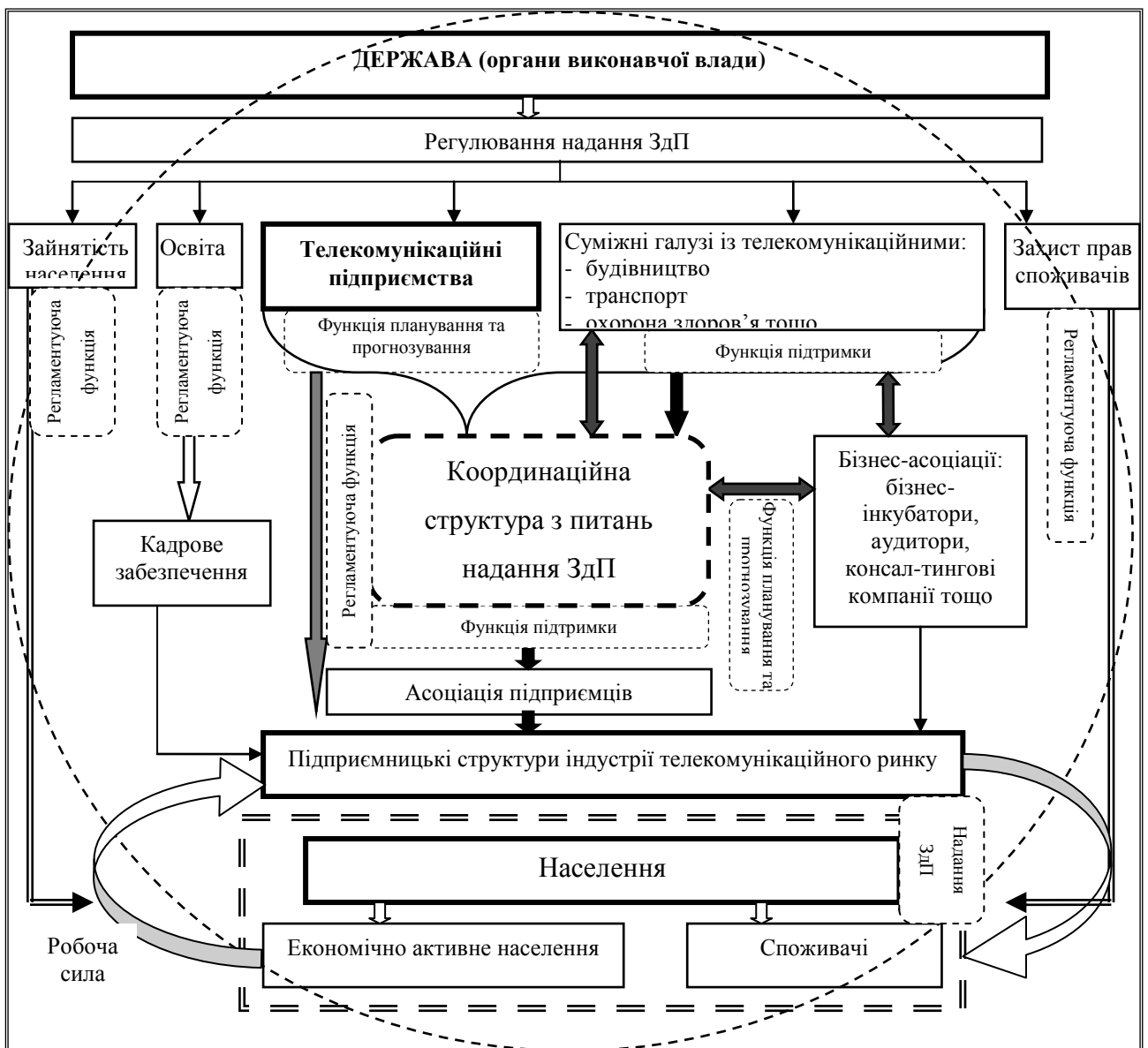

Рис. 6. Модель взаємодії приватних та державних структур на телекомунікаційному ринку*

*Авторська розробка

Використання такого підходу дає змогу розробити адаптовану до вітчизняних реалій «карту перетину інтересів» учасників надання загальнодоступних послуг, в якій визначено точки успішного узгодження різнобічних інтересів.

ВИСНОВКИ

Виконані у роботі дослідження, пов'язані з розробкою й обґрунтуванням теоретичних і методичних засад удосконалення організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, дають можливість сформулювати такі науково-теоретичні положення, висновки й практичні рекомендації.

1. На основі уточнення сутності організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами розроблено концепцію його побудови з врахуванням специфіки функціонування телекомунікаційної сфери, інтересів усіх зацікавлених учасників, виявлено закономірності розвитку телекомунікаційних підприємств, унеможливило створення антиконкурентних переваг операторами з ринковою владою завдяки впровадженню зазначеного механізму.

2. Розвинуто методичний інструментарій щодо визначення структури та складових організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами завдяки об'єднанню методів соціального картування, експертних оцінок, моделюванню та визначенню потреб споживачів у загальнодоступних послугах. Це дало змогу телекомунікаційним підприємствам визначити соціально-територіальний простір та здійснити соціальні групування в контексті розвитку зазначеного механізму, а також отримати обґрунтування потреб споживачів у загальнодоступних послугах за регіонами.

3. Запропоновані наукові підходи до формування системи показників, на відміну від існуючих, дають змогу враховувати витрати телекомунікаційних підприємств та сприяють здійсненню оцінки організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг, що є підставою для обґрунтування необхідності прозорого бюджетного фінансування загальнодоступних послуг.

4. Удосконалення методичних засад ідентифікації атрибутів зовнішнього середовища функціонування організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами завдяки визначенню особливостей структури та сегментації дало змогу оцінити середовище реалізації цього механізму, яке розглядається в єдності та взаємозв'язку всіх складових та визначається основними чинниками впливу й їх особливостями. Такий підхід дає можливість корегувати методи досягнення цілей залежно від поточних умов та вітчизняної специфіки.

5. Охарактеризовано стан та виявлено тенденції розвитку організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами за 2011–2016 рр., серед яких основними є: скорочення доходів від надання фіксованого зв'язку (з 2011 р. зменшилися у 2016 р. на 26 % та становили 6,518 млн грн або на 77 % з урахуванням інфляції) через відтік споживачів до мобільного зв'язку та послуг Інтернет; зниження кількості абонентів фіксованого зв'язку (майже на 30 %); збільшення доходів від послуг мобільного зв'язку на 9,8 %, (з урахуванням інфляції зменшилися на 65,7 %); посилення тиску з боку споживачів на якісні та доступні послуги (зростаюча динаміка споживчого трафіку від 0,5 ГБ/міс у 2012 р. до 6,9 ГБ/міс у 2016 р. у середньому на одного споживача).

6. Здійснено діагностику організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами, яка будується на аналізі економічних відносин зі споживачами, що сприяло виявленню наявних та потенційних перешкод й реальних потреб у наданні загальнодоступних послуг за регіонами для уникнення субсидування домінуючих операторів й розробки відповідних корегувальних заходів.

7. Розроблені пропозиції щодо визначення пріоритетних орієнтирів та напрямів гармонізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами за ключовими напрямками (ліцензування, тарифна політика, взаємоз'єднання операторів, формування загальнодоступного пакета послуг та інвестиційна діяльність за державної підтримки). Істотною перевагою цих пропозицій є здатність сприяння їх швидким змінам та зростанню обсягів надання загальнодоступних послуг, що забезпечує позитивні зрушення через зменшення регуляторного впливу у відносно короткі терміни та стабілізацію функціонування телекомунікаційних підприємств.

8. Розроблені прогнози, що базуються на динамічній економіко-математичній моделі та, на відміну від існуючих, за допомогою трьох блоків (прогноз загального забезпечення телекомунікаційними послугами на ринку споживачів, прогноз забезпечення загальнодоступними послугами, які надають телекомунікаційні підприємства, та прогноз потреби в бюджетному фінансуванні діяльності телекомунікаційних підприємств при наданні загальнодоступних послуг) є підставою для наукового обґрунтування проблемних аспектів визначення попиту на загальнодоступні послуги та обсягу необхідного бюджетного фінансування телекомунікаційних підприємств при наданні цих послуг в Україні.

9. Обґрунтовано, що реалізація організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами потребує державно-приватного партнерства. Наведено переваги та вигоди учасників реалізації державно-приватного партнерства. Практична цінність отриманих результатів полягає у подальшому розвитку теорії державно-приватного партнерства та процесів інтеграційних об'єднань загалом, а також телекомунікаційних підприємств зокрема.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У наукових фахових виданнях України:

1. Сазонова С. В. Обмін досвідом в наданні загальнодоступних телекомунікаційних послуг зв'язку між країнами СНД / С. В. Сазонова // Економіка, менеджмент, бізнес. – 2010. – № 1. – С. 24–31. (0,47 д.а.).
2. Сазонова С. В. Класифікації в сфері надання телекомунікаційних послуг як системоутворюючий фактор їх розвитку СНД / С. В. Сазонова // Економіка, менеджмент, бізнес. – 2011. – № 1–2. – С. 19–26. (0,578 д.а.).
3. Сазонова С. В. Телекомунікаційний ринок України та концептуальні основи створення Фонду універсальних послуг / С. В. Сазонова // Економіка, менеджмент, бізнес. – 2012. – № 2 (6), т. 1. – С. 33–39. (0,43 д.а.).
4. Сазонова С. В. Еволюція концептуальних засад створення фонду універсальних послуг в процесі розвитку телекомунікаційного ринку України / С. В. Сазонова // Економіка, менеджмент, бізнес. – 2013. – № 1 (7), т. 1. – С. 30–36. (0,25 д.а.).
5. Сазонова С. В. Формування інноваційної стратегії розвитку для телекомунікаційних підприємств України / С. В. Сазонова // Економіка, менеджмент, бізнес. – 2015. – № 1 (11). – С. 62–68. (0,49 д.а.).
6. Сазонова С. В. Наукові засади формування та реалізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг підприємствами України / С. В. Сазонова // Економіка, менеджмент, бізнес. – 2015. – № 3 (13). – С. 99–107. (0,68 д.а.).
7. Сазонова С. В. Адаптація організаційно-економічного механізму управління телекомунікаційними підприємствами до умов кризової економіки / С. В. Сазонова // Економічний вісник. – Запоріжжя, 2016. – Вип. 6 (06), ч. I. – С. 142–145. (0,19 д.а.).

У наукових фахових періодичних виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз:

1. Сазонова С. В. Методи оцінки ефективності організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг на телекомунікаційних підприємствах України / С. В. Сазонова // Black Sea, Tbilisi, Georgia, scientific journal of academic research / Crossref (США) DOI prefix : 10.15357, Index Copernicus (Польща), Thomson Reuters (Європа), Open Academic Journals Index (Росія), Directory of Research Journals Indexing (Індія), Ulrichsweb Global Serials Directory (США), ELibrary.ru (Росія), ResearchGate (США), Google scholar (США), EBSCOhost Electronic Journals Service (США). – 2015. – Т. 23, № 05. – 89 с. – С. 62–65. (0,47 д.а.).
2. Сазонова С. В. Принципы внедрения и реализации предоставления социальнодоступных телекоммуникационных услуг в Украине / С. В. Сазонова // Institutionelle Grundlagen fur die Okonomik unter den Beingungrn der Transformation: Sammelwerk der wissenschaftlichen Artikel. – Verlag SWG imex GmbH Numbergrg, Deutschland, 2014. – Vol. 1. – С. 280–283. (0,35 д.а.).

3. Сазонова С. В. Використання інформаційних технологій підприємствами за допомогою організаційно-економічного механізму [Електронний ресурс] / С. В. Сазонова // Економіка та суспільство. – 2016. – № 7. – С. 469–472. – Режим доступу : http://e-visnyk.zdia.zp.ua/journals/6-06-2016_1/31.pdf (0,394 д.а.) (*Index Copernicus (Польща)*).

Публікації за матеріалами наукових конференцій:

4. Сазонова С. В. Процесно-орієнтовне управління витратами виробничої діяльності підприємств галузі телекомунікацій / С. В. Сазонова // Тези доп. III наук.-практ. конф. [«Актуальні питання регулювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України»], (16–17 черв. 2009 р.). – К., 2009. – С. 48–52. (0,28 д.а.).

5. Сазонова С. В. Деякі концептуальні аспекти до методики тарифоутворення в частині послуг взаємоз'єднання операторів / С. В. Сазонова // Тези доп. V Міжнар. наук.-техн. конф. [«Сучасні інформаційно-комунікаційні технології»], (6–9 жовт. 2009 р.). – К. : ДУІКТ, 2009. – С. 230–231. (0,1 д.а.).

6. Сазонова С. В. Оновлення методів управління підприємствами зв'язку – нагальна проблема / Г. Ф. Балькін, С. В. Сазонова // Зб. тез III Міжнар. наук.-техн. симп. [«Нові технології в телекомунікаціях»], (2–5 лют. 2010 р.). – К. : ДУІКТ, 2010. – С. 148–149. *Особистий внесок автора – 0,1 д.а., розглянуто шляхи вдосконалення менеджменту підприємств телекомунікацій на основі процесного підходу.*

7. Сазонова С. В. Директиви ЄС-2009 року для сектора телекомунікацій та можливості вдосконалення діяльності Державного регулятора України – НКРЗ / С. В. Сазонова // Зб. тез. наук.-техн. конф. [«Сучасні інформаційно-комунікаційні технології»], (04–08 жовт. 2010 р.). – К. : ДУІКТ, 2010. – С. 289–290. (0,14 д.а.).

8. Сазонова С. В. Науково-методичні розробки класифікатора телекомунікаційних послуг як системоутворюючого фактору їх розвитку / С. В. Сазонова // Матеріали VII наук. конф. [«Сучасні тенденції розвитку технологій в інфокомунікаціях та освіті»], (25–26 листоп. 2010 р.). – Харків, 2010. – С. 418–420. (0,25 д.а.).

9. Сазонова С. В. Регулювання ринку телекомунікаційних послуг в умовах конвергентності / С. В. Сазонова // Зб. тез IV Міжнар. наук.-техн. симп. [«Нові технології в телекомунікаціях»], (18–21 січ. 2011 р.). – К. : ДУІКТ, 2011. – С. 136–138. (0,18 д.а.).

10. Сазонова С. В. Економічні аспекти ІТ-комунікацій / С. В. Сазонова // Зб. тез. VIII Міжнар. наук.-техн. конф. студ. та молоді [«Світ інформації та телекомунікацій–2010»], (27–28 квіт. 2011 р.). – К. : ДУІКТ, 2011. – С. 180–182. (0,18 д.а.).

11. Сазонова С. В. Класифікації в сфері надання телекомунікаційних послуг як системоутворюючий фактор їх розвитку / С. В. Сазонова // Міжнар. наук.-практ. конф. [«Актуальні питання регулювання у сфері

телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом», (18–20 трав. 2010 р.). – К., 2010. – С. 131–133. (0,18 д.а.).

12. Сазонова С. В. Сучасний стан формування тарифної політики в частині універсальних послуг в Україні / С. В. Сазонова // Зб. тез. VII Міжнар. наук.-техн. конф. [«Сучасні інформаційно-комунікаційні технології»], (10–14 жовт. 2011 р.). – К. : ДУІКТ, 2011. – С. 277–278. (0,15 д.а.).

13. Сазонова С. В. Ключові показники на ринку телекомунікацій / С. В. Сазонова // Зб. тез. V Міжнар. наук.-техн. симпоз. [«Новітні технології в телекомунікаціях»], (17–21 січ. 2012 р.). – К. : ДУІКТ, 2012. – С. 175–177. (0,23 д.а.).

14. Сазонова С. В. Перспективи розширення асортименту загальнодоступних телекомунікаційних послуг в Україні / С. В. Сазонова // Зб. тез IX Міжнар. наук.-техн. конф. студ. та молоді [«Світ інформації та телекомунікацій–2012»], (17–18 трав. 2012 р.). – К. : ДУІКТ, 2012. – С. 178–181. (0,27 д.а.).

15. Сазонова С. В. Міжнародний досвід розвитку та модернізації щодо надання універсальних послуг / С. В. Сазонова // Зб. тез VIII Міжнар. наук.-техн. конф. [«Сучасні інформаційно-комунікаційні технології»], (01–05 жовт. 2012 р.). – К. : ДУІКТ, 2012. – С. 263–267. (0,23 д.а.).

16. Сазонова С. В. Тенденції розвитку сучасного телекомунікаційного ринку України / С. В. Сазонова // Матеріали IX наук. конф. [«Сучасні тенденції розвитку в інфокомунікаціях та освіті»], (22–23 листоп. 2012 р.). – К. : ДУІКТ, 2012. – С. 185–186. (0,13 д.а.).

17. Сазонова С. В. Сутність організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг підприємствами / С. В. Сазонова // Інноваційні технології менеджменту підприємств і організацій : матеріали наук.-техн. конф. [«Сучасні інформаційно-телекомунікаційні технології»]. – Т. 5. – К. : ДУТ, 2015. – С. 150–152. (0,18 д.а.).

18. Сазонова С. В. Використання інформаційних технологій в організаційно-економічному механізмі управління підприємствами / С. В. Сазонова // Матеріали доп. Міжнар. наук.-практ. конф. [«Сучасний стан і тенденції розвитку економіки країни»]. – Запоріжжя, 2016. – С. 97–99. (0,18 д.а.).

19. Сазонова С. В. Впровадження інформаційних технологій в систему комунікаційного менеджменту на підприємствах / С. В. Сазонова // Матеріали наук.-практ. конф. [«Актуальні проблеми управління та економічного розвитку в умовах інформатизації суспільства»], (20 груд. 2016 р.) / Навч.-наук. ін-т менеджменту та підприємництва ДУТ. – К. : ДУТ, 2016. – С. 71–72. (0,11 д.а.)

20. Sazonova S. V. Methodological principles for evaluating economic efficiency of enterprises telecommunications / S. V. Sazonova // Topical question of contemporary science : Collection of scientific articles. – Aspekt Publishing, Taunton, MA, United States of America, 2017. – С. 169–173. (0,24 д. а.).

21. Сазонова С. В. Функціональний підхід до організації процесів управління на підприємстві / С. В. Сазонова, Д. Курбанов // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [«Сучасні тенденції та перспективи розвитку системи управління в Україні та світі»], (16–17 берез. 2017 р.) / Навч.-наук. ін-т менеджменту та підприємництва ДУТ. – К. : ДУТ, 2017. – С. 104–105. *Особистий внесок автора – 0,1 д.а.: досліджено взаємозв'язки основних та специфічних функцій менеджменту на підприємствах.*

АНОТАЦІЯ

Сазонова С. В. Організаційно-економічний механізм надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Державний університет телекомунікацій, Київ, 2017.

Дисертація присвячена розробці та обґрунтуванню теоретичних і методичних засад вдосконалення організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами.

У роботі з'ясовано сутність організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами. Уточнено складові організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами та їх особливості. Оцінено їх пріоритетність для телекомунікаційних підприємств з позиції надання загальнодоступних послуг. Визначено критерії та систему показників оцінки організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг.

Ідентифіковано атрибути зовнішнього середовища функціонування організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами. Охарактеризовано стан та виявлено тенденції розвитку організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами. Здійснено діагностику організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами.

Розроблено рекомендації щодо гармонізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами. Запропоновано напрями модернізації державного регулювання діяльності роботи телекомунікаційних підприємств при наданні загальнодоступних послуг. Обґрунтовано модель реалізації організаційно-економічного механізму надання загальнодоступних послуг телекомунікаційними підприємствами з використанням державно-приватного партнерства.

Ключові слова: загальнодоступні послуги, телекомунікаційні підприємства, організаційно-економічний механізм надання загальнодоступних послуг, державно-приватне партнерство.

АННОТАЦИЯ

Сафонова С. В. Организационно-экономический механизм предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Государственный университет телекоммуникаций, Киев, 2017.

Диссертация посвящена разработке и обоснованию теоретических и методических основ совершенствования организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями.

В работе выяснена сущность организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями, уточнены составляющие и особенности организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями, оценена их приоритетность для телекоммуникационных компаний с позиции предоставления общедоступных услуг. Определены критерии и система показателей оценки организационно-экономического механизма предоставления общедоступных телекоммуникационных услуг.

Разработан и обоснован концептуальный базис построения организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями на основе уточнения понятийно-категориального аппарата путем определения организационно-экономического механизма как долгосрочной программы действий, в которой закрепляются принципы и методы обеспечения потребителей необходимым минимумом набора телекоммуникационных услуг по приемлемой цене и определенным уровнем качества с учетом мирового опыта. Представлены разработки на базе идентификации атрибутов внешней среды функционирования организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями с детализацией предпосылок его формирования и прогнозирования профиля колебания социально-пространственных факторов.

Даны рекомендации по определению приоритетных ориентиров и направлений гармонизации организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями, которые основываются на модернизации организационно-управленческой, финансово-инновационной и регуляторной политики. Разработан методический инструментарий по определению структуры и составляющих организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями, основанный на интеграции методов социального картирования, экспертных оценок, моделирования и определении потребностей потребителей в общедоступных

услугах по регионам. Разработаны научные подходы к формированию системы показателей оценки организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями на основе учета критериев эффективности, объема необходимого финансирования и целевой государственной поддержки.

Определен методический подход по выявлению тенденций развития организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями, учитывающий группы факторов регулируемого и нерегулируемого воздействия по адаптации этого механизма. Обоснован научно-методический базис осуществления диагностики организационно-экономического механизма предоставления общедоступных услуг телекоммуникационными предприятиями, учитывающий особенности оценки потребностей населения в общедоступных услугах на региональном уровне с учетом специфических потребительских требований и характер нарушений с возможностью их избегания в перспективе. Разработан комплексный методический подход к определению потребности в общедоступных услугах, предоставляемых телекоммуникационными предприятиями, который формирует целостное, научно-обоснованное решение на основе вербальной, математической и имитационной моделей.

Ключевые слова: общедоступные услуги, телекоммуникационные предприятия, организационно-экономический механизм предоставления общедоступных услуг, государственно-частное партнерство.

ANNOTATION

Sazonova S. Organizational and Economic Mechanism of Providing Public Services by Telecommunications Enterprises. – Manuscript.

This dissertation is for obtaining Degree of Candidate in Economic Sciences in specialization coded 08.00.04 – Economics and Management of Enterprises (according to the types of economic activities). – The State University of Telecommunications, Kyiv, 2017.

The thesis highlights the development and substantiation of the theoretical and methodological bases for improvement of organizational and economic mechanism of providing public services by the telecommunications enterprises.

The essence of the organizational and economic mechanism of providing public services by the telecommunications enterprises is clarified. The components of the organizational and economic mechanism of providing public services by the telecommunication enterprises and their features are specified, and their priority for telecommunications enterprises from the point of providing public services is assessed. The criteria and the system of factors for assessing the organizational and economic mechanism of providing public telecommunications services are determined.

The environmental attributes of the organizational and economic operation mechanism of providing services by the public telecommunications enterprises are identified, the state and tendencies of development of organizational and economic

mechanism of providing services by the public telecommunications enterprises are outlined; the diagnostics of organizational and economic mechanism of providing services by the public telecommunications enterprises is performed.

The proposals on harmonization of organizational and economic mechanism of providing public services by the telecommunications enterprises have been developed. The trends of updating the state regulation of activity of the telecommunications enterprises in providing public services are proposed. The model of realization of organizational and economic mechanism of providing public services by the telecommunications enterprises using the public and private partnership is substantiated.

Keywords: public services, telecommunications enterprises, organizational and economic mechanism of providing public services.

Підписано до друку 15.08.2017 р. Формат 60x90/16.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9.
Тираж 120. Зам. 65.

«Видавництво “Науковий світ”»[®]
Свідоцтво ДК № 249 від 16.11.2000 р.
м. Київ, вул. Казимира Малевича (Боженка), 23, оф. 414.
200-87-15, 050-525-88-77
E-mail: nsvit23@ukr.net
Сайт: nsvit.cc.ua